

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de către Larisa Gribineț și Victor Gribineț, reprezentați de avocatul Igor Litvinenco,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Dorif și Ludmila Dorif, în interesul copilului minor XXXXXX XXXXXX împotriva lui Victor Gribineț și a Larisei Gribineț privind încasarea prejudiciului moral și material cauzat de un minor care nu a împlinit 14 ani, a venitului ratat și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 13 februarie 2025 a Curții de Apel Sud, sediul Comrat,

*(Dosarul nr. 2ra-334/25
Nr. PIGD 2-22111131-01-2ra-30052025)*

Instanța de judecată este obligată să atragă în proces o persoană sau instituție care exercită supravegherea unui minor, atunci când incidentul cauzator de prejudiciu a avut loc sub supravegherea acesteia, iar neatragera sa ar putea afecta exercitarea efectivă a dreptului de apărare și legalitatea soluției pronunțate (Art. 2008 alin. (2) din Codul civil).

Au examinat anterior cauza judecătorești:

Prima instanță: Judecătoria Cimișlia, sediul Central (S. Aramă)

Instanța de apel: Curtea de Apel Sud, sediul Comrat (A. Mironov, G. Colev, V. Hudoba)

15 august 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților, recursul declarat de către Larisa Gribineț și Victor Gribineț, reprezentați de avocatul Igor Litvinenco,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din
Ion Malanciuc, *Președinte*,
Gheorghe Stratulat
Ion Munteanu, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 01 august 2022 Anatolie Dorif și Ludmila Dorif, în interesul copilului minor Xxxxxx Xxxxxx, au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Victor Gribineț și a Larisei Gribineț privind încasarea prejudiciului moral și material cauzat prin infracțiunea săvârșită de o persoană ce nu a atins vârsta de 14 ani, a venitului ratat și a cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantii au relatat că, la data de 23 februarie 2022, în jurul orei 11:20, în incinta Liceului Teoretic „Constantin Stere” din satul Abaclia, raionul Basarabeasca, după încheierea unui meci de baschet, a izbucnit un conflict între minorii Xxxxxx Xxxxxxx și Xxxxxx Xxxxxx. Conflictul a fost generat de nemulțumirea exprimată de minorul Gribineț privind rezultatul meciului, considerând incorectă înfrângerea echipei sale.

3. Ulterior, fiind în sala de clasă, Xxxxxx i-a adresat lui Xxxxxx o întrebare privind comportamentul său agresiv. În replică, Xxxxxx Xxxxxx a răspuns folosind un limbaj injurios, iar apoi l-a agresat fizic pe Xxxxxx, apucându-l de degetele mâinii drepte și îndoindu-i-le forțat. În încercarea de a se apăra, Xxxxxx Xxxxxx l-a lovit pe Xxxxxx în zona feței, moment în care acesta din urmă a reacționat cu o forță și mai mare, îndoindu-i din nou degetele și aplicându-i o lovitură cu pumnul tot în zona mâinii drepte.

4. În aceeași zi, 23 februarie 2022, Xxxxxx Xxxxxx s-a prezentat la medicul chirurg, care a constatat existența unei fracturi la oasele degetelor mâinii drepte, procedându-se la imobilizarea acestora în ghips.

5. După aproximativ două săptămâni, Xxxxxx s-a adresat din nou medicului chirurg pentru examinarea stării de vindecare a fracturii, constatându-se că osul nu se reface în mod corespunzător. Ca urmare, la data de 15 martie 2022, minorul a fost internat în cadrul IMSP Institutul Mamei și Copilului din municipiul Chișinău.

6. În urma investigațiilor medicale efectuate, s-a stabilit că procesul de consolidare a oaselor nu evoluează favorabil și se impune o intervenție chirurgicală. Astfel, la 18 martie 2022, Xxxxxx Xxxxxx a fost supus unei intervenții chirurgicale la nivelul degetelor mâinii drepte, în cadrul aceleiași instituții medicale.

7. Conform raportului de constatare nr. 202214D0050 din 23 martie 2022 la Xxxxxx Xxxxxx s-au constatat leziuni corporale sub formă de fractură închisă a osului V metacarpian la mâna dreapta cu deplasare sub unghi a fragmentelor osoase, care condiționează dereglarea sănătății pe timp lung și se califică ca vătămare corporală medie.

8. Astfel, prin acțiunile sale, Xxxxxx Xxxxxx, a comis infracțiunea prevăzută de prevederile art. 152 alin. (1) din Codul penal, adică „Vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății”.

9. La 18 aprilie 2022 procurorul din cadrul Procuraturii raionului Basarabeasca, Igor Garaba, examinând materialul procesului penal, a dispus refuzarea în pornirea urmăririi penale din motivul lipsei elementelor infracțiunii luând în considerare faptul că Xxxxxx Xxxxxx nu a atins vârsta la care poate fi atras la răspundere penală, având sub 14 ani, astfel nu este subiect al infracțiunii.

10. La 10 mai 2022 în baza Ordonanței procurorului, organul constator IP Basarabeasca a pornit proces contravențional în privința tatălui minorului Xxxxxx Xxxxxx în baza art. 63 alin. (2) din Codul Contravențional.

11. La 05 iulie 2022, prin hotărârea Judecătoriei Cimișlia, Victor Gribineț a fost găsit vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 63 din Codul Contravențional, fiindu-i aplicată o sancțiune contravențională sub forma unei amenzi în cuantum de 12 unități convenționale, echivalentul a 600 de lei.

12. Potrivit extrasului medical din 15 martie 2022, în perioada 15 – 21 martie 2022, minorul Xxxxxx Xxxxxx a beneficiat de tratament staționar în cadrul IMSP Institutul Mamei și Copilului din municipiul Chișinău, fiind diagnosticat cu: fractură închisă a osului metacarpian V al mâinii drepte, cu deplasare în unghi a fragmentelor osoase.

13. În continuare, relevând prevederile art. 2008 alin. (1) din Codul civil, reclamantii au susținut că, urmare a traumatismului suferit de fiul lor, constând într-o fractură închisă a osului metacarpian V al mâinii drepte, cu deplasare în unghi a fragmentelor osoase, au fost nevoiți să-și întrerupă activitatea profesională desfășurată în Germania și să revină de urgență în Republica Moldova pentru a-i acorda sprijinul necesar, a-l pregăti pentru intervenția chirurgicală și a-l asista pe parcursul procesului de reabilitare. Această absență forțată de la locul de muncă a avut drept consecință neplata salariului de către

angajator, suferind astfel o pierdere de venit, care potrivit datelor prezentate de angajator, a constituit 1992,79 de Euro.

14. Subsecvent, invocând prevederile art. 2028 alin. (1) din Codul civil, reclamantii au susținut că prejudiciul material cauzat are legătură de cauzalitate directă cu infracțiunea comisă de Xxxxxx Xxxxxx, respectiv urmează a fi încasat de la pârât integral. Mai mult, pârâtul este obligat să achite nu doar salariul ratat, dar și cheltuielile suportate pentru transport, legate de deplasarea tur-retur cu automobilul din Germania în Republica Moldova, precum și cheltuielile suportate pentru deplasarea părții vătămate la locul acordării ajutorului medical necesar și tratament în mun. Chișinău în mărime de 12822 de lei.

15. Totodată, reclamantii au susținut că vătămarea integrității corporale a unei persoane atrage atingerea drepturilor sale personale nepatrimoniale, generând suferințe fizice și psihice. Astfel, în calitate de reprezentanți legali ai minorului Xxxxxx Xxxxxx – persoană vătămată în circumstanțele cauzei, sunt îndreptățiți să solicite repararea prejudiciului moral de la pârâtii care reprezintă interesele minorului Xxxxxx Xxxxxx, întrucât prejudiciul a fost cauzat prin fapta acestuia.

16. Astfel, reclamantii au subliniat că, prin acțiunile sale amorale și antisociale Xxxxxx Xxxxxx, le-a cauzat retrăiri sufletești legate de atentare asupra sănătății fiului lor. Comportamentul infractorului după comiterea faptei le însuflă neîncredere în viitor, menținându-i într-o stare de tensiune și teamă că asemenea incidente neplăcute s-ar putea repeta. Pedeapsa simbolică aplicată tatălui, Victor Gribineț, pentru faptele comise de fiul său, Xxxxxx Xxxxxx nu va duce o învățătură și pentru alți actori de asemenea maniere, fapt ce la fel îi deranjează mult sufletește. Odată ce minorul Xxxxxx Xxxxxx nu a simțit efectele pedepsei penale, nu a dat dovadă și nu se căiește sincer pentru faptele sale, atunci el urmează să-i despăgubească moral pentru faptele și comportamentul său în coraport cu familia lor prin achitarea prejudiciului moral.

17. De altfel, reclamantii au punctat că o mare parte componentă a prejudiciului moral îl constituie comportamentul post-infracțional al infractorului, care nu regretă cele comise, nu a întreprins anumite măsuri de a-și cere scuze de la fiul lor. Lipsa de încredere în forțele proprii nu le dă posibilitate să-și găsească liniștea sufletească legată de cele întâmplate, fapt ce direct atentează la starea lor de sănătate. Mai mult, comportamentul familiei Gribineț este deranjant, această atitudine lipsită de respect provoacă iritare și aduce atingere demnității familiei lor.

18. În continuare, invocând dispozițiile art. 1998 alin. (1) din Codul civil, reclamantii au arătat că, din cauza acțiunilor pârâtului, minorul Xxxxxx Xxxxxx, începând cu momentul vătămării, suferă periodic dureri intense în regiunea mâinii drepte, atât fizice, cât și psihice, ca urmare a leziunii produse.

Această situație i-a modificat stilul de viață obișnuit, determinând imposibilitatea practicării sportului și a continuării activităților sale cotidiene, afectând totodată membrii familiei prin starea sa precară de sănătate. Au menționat că minorul, elev în clasa a VI-a „B”, a absentat de la cursuri în perioada 25 februarie 2022 – 25 martie 2022 din cauza traumatismelor suferite, fapt ce a avut un impact negativ asupra procesului său educațional, motiv pentru care evaluează prejudiciul fizic și moral cauzat minorului XXXXXX XXXXXX, prin infracțiune în valoare bănească de 20000 de lei, acesta fiind estimat astfel din considerentul că pârâtul este minor și compensarea urmează a fi achitată de părinții săi, care poartă o vină indirectă de cele întâmplate.

19. Subsecvent, raportându-se la prevederile art. 61 din Codul familiei și având în vedere lipsa de cunoștințe juridice, precum și necesitatea deplasării peste hotare, reclamantii au arătat că au fost nevoiți să încheie un contract de asistență juridică calificată cu avocatul Vladimir Zahariuc, împuternicit prin mandatul avocațional nr. 1398993 din 01 aprilie 2022, pentru reprezentarea intereselor lor în fața instanței de judecată. Pentru aceste servicii, au achitat suma de 11000 de lei, conform bonului de plată anexat, sumă care urmează a fi compensată din contul pârâtului, întrucât asistența juridică a fost reală, necesară și rezonabilă.

20. Reclamantii au subliniat că aceste cheltuieli rezultă din infracțiunea comisă, au o legătură directă de cauzalitate cu faptele ilicite ale pârâtului și trebuie recuperate integral de la Victor Gribineț și Larisa Gribineț. În opinia lor, au fost prezentate suficiente temeiuri pentru admiterea acțiunii și satisfacerea integrală a pretențiilor formulate.

21. Așadar, având în vedere cele expuse, Anatolie Dorif și Ludmila Dorif, acționând în interesul copilului minor XXXXXX XXXXXX, au solicitat încasarea din contul lui Victor Gribineț și al Larisei Gribineț, în beneficiul lor, a următoarelor sume: prejudiciul moral cauzat – 20000 lei; venitul salarial ratat ca urmare a lipsei forțate de la locul de muncă – 1992,79 de Euro, echivalentul a 40453 de lei; cheltuielile de judecată pentru transport – 12 822,81 lei; și cheltuielile pentru asistență juridică – 11000 de lei.

22. Prin hotărârea din 17 mai 2024 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, s-a admis în parte cererea de chemare în judecată depusă de reclamantii Anatolie Dorif și Ludmila Dorif.

S-a încasat de la Larisa Gribineț, în beneficiul lui Anatolie Dorif și al Ludmilei Dorif suma totală de 20000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune săvârșit de o persoană ce nu a atins vârsta de 14 ani, suma de 412 lei, drept compensarea cheltuielilor de transport.

Pretențiile reclamantilor Anatolie Dorif și Ludmila Dorif înaintate pârâtei Larisa Gribineț în partea încasării veniturilor ratate, cheltuieli de judecare a cauzei, s-au respins ca fiind neîntemeiate.

Pretențiile reclamantilor Anatolie Dorif și Ludmila Dorif înaintate pârâtului Victor Gribineț, s-au respins ca fiind neîntemeiate (f.d. 233, 242-246, Vol. I).

23. La 05 iunie 2024, Anatolie Dorif și Ludmila Dorif, în interesul copilului minor Xxxxxx Xxxxxx au depus apel, iar la 26 septembrie 2024 au prezentat cererea de apel motivată împotriva hotărârii din 17 mai 2024 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, solicitând casarea parțială a acesteia și emiterea unei noi hotărâri privind încasarea din contul lui Victor Gribineț și Larisa Gribineț, în beneficiul lor, a următoarelor sume: venitul salarial ratat ca urmare a lipsei forțate de la locul de muncă – 1 992,79 de Euro, echivalentul a 40453 de lei; cheltuielile de judecată pentru transport – 12822,81 de lei; și cheltuielile pentru asistență juridică – 11000 de lei (f.d.239-240, Vol.I, f.d.4-7, Vol.II).

24. La 05 iunie 2024, Larisa Gribineț, reprezentată de avocatul Iurie Cușnir a depus apel, iar la 22 octombrie 2024 a prezentat cererea de apel motivată împotriva hotărârii din 17 mai 2024 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâre de respingere a cererii de chemare în judecată înaintată de Anatolie Dorif și Ludmila Dorif, în interesul copilului minor Xxxxxx Xxxxxx (f.d.141-142, Vol.I, f.d.22-23, Vol.II).

25. Prin decizia din 13 februarie 2025 a Curții de Apel Sud, sediul Comrat, s-a respins apelul declarat de Larisa Gribineț, reprezentată de avocatul Iurie Cușnir.

S-a admis apelul declarat de reclamantii Anatolie Dorif și Ludmila Dorif.

S-a casat integral hotărârea din 17 mai 2024 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

S-a încasat în mod solidar din contul lui Victor Gribineț și al Larisei Gribineț, în beneficiul lui Anatolie Dorif și Ludmilei Dorif, cu titlu de compensare a prejudiciului moral cauzat prin infracțiune suma de 20000 de lei, cu titlu de venit ratat pentru lipsa forțată de la muncă suma de 40453 de lei (echivalentul sumei de 1992,79 de Euro), a cheltuielilor de transport în sumă de 12822, 81 lei și cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suma de 11000 de lei, în total suma de 84 275, 81 lei.

S-a încasat în mod solidar din contul lui Victor Gribineț și al Larisei Gribineț, în beneficiul statului taxa de stat pentru examinarea cererii de apel în sumă de 1443,52 de lei, de a cărei plată partea reclamantă a fost scutită prin efectul legii la înaintarea cererii de apel (f.d. 62-75, Vol.II).

26. Curtea de Apel Sud, sediul Comrat, după examinarea materialelor dosarului și a probelor administrate, a reținut că, în conformitate cu prevederile art. 1398 și art. 1400 din Codul civil, orice persoană care cauzează un prejudiciu printr-o faptă ilicită este obligată să îl repare integral.

27. Astfel, instanța de apel a stabilit că minorul Xxxxxx Xxxxxx a suferit vătămări corporale ca urmare a faptei ilicite imputabile pârâților Victor

Gribineț și Larisa Gribineț. Aceste vătămări au generat suferințe fizice și traume psihice, afectând modul său obișnuit de viață, participarea la activități școlare și extrașcolare, precum și starea sa generală de sănătate.

28. Instanța ierarhic inferioară a constatat existența unei legături directe și nemijlocite de cauzalitate între acțiunile culpabile ale pârâților și prejudiciul suferit de minor, întrunind astfel condițiile răspunderii civile delictuale prevăzute de art. 1398 din Codul civil.

29. În temeiul art. 1422 și art. 1423 din Codul civil, instanța de apel a apreciat că prejudiciul moral cauzat trebuie reparat integral, dispunând obligarea pârâților la plata sumei de 20.000 de lei reclamanților, în beneficiul minorului Xxxxxx Xxxxxx, cu titlu de compensație pentru suferințele fizice și psihice suportate, având în vedere vârsta victimei, gravitatea leziunilor, perioada necesară recuperării, precum și impactul asupra vieții sale familiale și sociale.

30. În ceea ce privește prejudiciul material, Curtea de Apel Sud, sediul Comrat, a reținut, în baza art. 1424 și art. 1425 din Codul civil, că părinții minorului au fost nevoiți să suporte cheltuieli în valoare totală de 64275,60 de lei, astfel: 40.453 lei echivalentul sumei de 1992,79 de euro reprezentând venit salarial ratat pentru perioada de absență forțată de la muncă; 12822,81 lei, cheltuieli de transport legate de tratament și proceduri; 11000 de lei, cheltuieli de asistență juridică conform art. 1998 alin. (1) din Codul civil, generate de necesitatea angajării unui avocat pentru apărarea intereselor în instanță.

31. Curtea de Apel Sud, sediul Comrat a concluzionat că aceste sume sunt susținute de înscrisuri probatorii anexate, reprezentând cheltuieli reale, necesare și rezonabile, având o legătură directă cu fapta ilicită a pârâților.

32. Totodată, în temeiul art. 61 din Codul familiei, instanța de apel a subliniat obligația părinților de a proteja interesele copilului, precum și dreptul acestuia la repararea integrală a prejudiciului cauzat.

33. În consecință, având în vedere toate aceste aspecte, Curtea de Apel Sud, sediul Comrat, a admis integral acțiunea și a obligat pârâții Victor Gribineț și Larisa Gribineț să plătească reclamanților, în interesul minorului Xxxxxx Xxxxxx, următoarele sume: 20000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, 40453 de lei echivalent venit salarial ratat, 12822,81 lei cheltuieli de transport și 11000 de lei cheltuieli de asistență juridică, toate cu titlu de reparare integrală a prejudiciului cauzat prin fapta ilicită.

34. Astfel, în baza normelor legale invocate, instanța a concluzionat că sunt îndeplinite cumulativ condițiile răspunderii civile delictuale — existența faptei ilicite, a prejudiciului, a legăturii de cauzalitate și a vinovăției și a dispus obligarea pârâților la plata integrală a despăgubirilor, în vederea restabilirii echilibrului patrimonial și moral al victimei.

35. La 30 mai 2025, Larisa Gribineț și Victor Gribineț, reprezentați de avocatul Igor Litvinenco au declarat recurs împotriva deciziei din 13 februarie 2025 a Curții de Apel Sud, sediul Comrat, solicitând casarea acesteia și a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată înaintată de Anatolie Dorif și Ludmila Dorif, în interesul copilului minor XXXXXX XXXXXX (f.d.84-92, Vol.II).

36. În susținerea cererii de recurs, recurenții au invocat dezacordul cu decizia din 13 februarie 2025 a Curții de Apel Sud, sediul Comrat, care în opinia lor este ilegală, eronată și se bazează pe o interpretare greșită atât a faptelor, cât și a normelor de drept.

37. Recurenții au relevat că prin Ordonanța Procurorului din 18 aprilie 2022 s-a constatat lipsa elementelor infracțiunii în fapta minorului XXXXXX XXXXXX, iar procesul contravențional intentat împotriva lui Victor Gribineț, în calitate de părinte, a fost încetat prin decizia din 15 aprilie 2024 a Curții de Apel Comrat, fiind confirmată inexistența contravenției privind neîndeplinirea obligațiilor părintești. Astfel, au demonstrat lipsa vinovăției lor în supravegherea și educarea minorului, iar instanța de apel a trecut cu vederea această probă esențială.

38. De asemenea, recurenții au subliniat că prejudiciul invocat a fost cauzat de minor în timpul orelor de studii, când acesta se afla sub supravegherea instituției de învățământ, iar potrivit art. 2008 alin. (2) din Codul civil, răspunderea revine instituției dacă nu se dovedește că aceasta și-a îndeplinit obligațiile de supraveghere. În speță, Liceul Teoretic „Constantin Stere” nu și-a îndeplinit în mod corespunzător obligațiile, manifestând un comportament superficial și lipsă de măsuri eficiente pentru prevenirea și gestionarea incidentului.

39. De altfel, recurenții au accentuat că potrivit materialelor dosarului, minorul XXXXXX XXXXXX a fost provocatorul conflictului, fapt recunoscut atât în declarațiile părților, cât și în concluziile Comisiei intrașcolare, iar minorul XXXXXX XXXXXX s-a aflat în legitimă apărare, neexistând probe care să ateste depășirea limitelor acesteia, conform art. 2001 alin. (1) al Codului civil. În consecință, au susținut că nu le poate fi imputată răspunderea pentru prejudiciul cauzat.

40. La fel, au enunțat că instanța de apel a dispus plata prejudiciului moral și material în ciuda lipsei elementelor constitutive ale infracțiunii și a vinovăției părinților, încălcând astfel principiul răspunderii civile delictuale prevăzut de lege. Iar, menținerea acestei hotărâri ar putea crea un precedent periculos în jurisprudența națională, stabilind responsabilități disproporționate și fără o analiză temeinică a cauzelor comportamentului minorului.

41. Totodată, având în vedere lipsa unei practici judiciare relevante și unitare în astfel de spețe, Larisa Gribineț și Victor Gribineț, reprezentați de avocatul Igor Litvinenco au solicitat intervenția Curții Supreme de Justiție pentru unificarea practicii, conform art. 432 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă.

42. În lumina celor expuse și a probelor existente, recurenții au solicitat admiterea integrală a cererii de recurs, casarea deciziei contestate și soluționarea cauzei în conformitate cu legea și probele din dosar.

43. Prin referința depusă la 06 iulie 2025, Anatolie Dorif și Ludmila Dorif au solicitat menținerea în vigoare a deciziei din 13 februarie 2025 a Curții de Apel Sud, sediul Comrat.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

44. Art. 25 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio și să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată.”

45. Art. 239 din Codul de procedură civilă:

„Hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.”

46. Art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„(1) La deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.”

47. Art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

48. Art. 431 alin. (1)-(4) din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

49. Art. 432 alin. (1) lit. a)-f) și alin. (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

50. Art. 434 alin.(1) – (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

51. Art. 445 alin. (1) lit.c) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept:

c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

52. Art.2008 alin. (1) și (2) din Codul civil:

„(1) Prejudiciul cauzat de un minor care nu a împlinit 14 ani se repară de părinți sau de tutorii lui dacă nu demonstrează lipsa vinovăției lor în supravegherea sau educarea minorului.

(2) Dacă minorul care nu a împlinit 14 ani a cauzat prejudiciul când se afla sub supravegherea unei instituții de învățământ, de educație sau instituții curative ori a unei persoane obligate să-l supravegheze în bază de contract, acestea răspund pentru prejudiciul cauzat dacă nu demonstrează că și-au îndeplinit în mod corespunzător obligația de supraveghere.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

53. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că Larisa Gribineț și Victor Gribineț, reprezentați de avocatul Igor Litvinenco s-au conformat dispozițiilor art. 434 alin.(1) din Codul de procedură civilă, și au depus în termen recursul la 30 mai 2025. Or, decizia Curții de Apel Sud, sediul Comrat a fost pronunțată

la 13 februarie 2025 și notificată recurenților, prin intermediul oficiului poștal la 14 aprilie 2025 (f.d.79, Vol.II).

54. Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs și referința depusă de Anatolie Dorif și Ludmila Dorif, în coroborare cu normele de drept aplicabile speței, în special a art. 445 alin. (1) lit. c), art. 432 alin. (1) lit. e) și alin. (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Larisa Gribineț și Victor Gribineț, reprezentați de avocatul Igor Litvinenco, de a casa decizia din 13 februarie 2025 a Curții de Apel Sud, sediul Comrat și de a remite cauza la rejudecare în instanța de apel, din motivele ce succed.

55. Din criticile aduse în recursul formulat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție identifică, în esență, dezacordul recurenților Larisa Gribineț și Victor Gribineț, reprezentați de avocatul Igor Litvinenco cu decizia instanței de apel, prin prisma art. 432 alin. (1) lit. b) și e) din Codul de procedură civilă, în partea aplicării normelor de drept material în coroborare cu circumstanțele cauzei și emiterea soluției de către instanța ierarhic inferioară, insistând la soluționarea acestui aspect, prin casarea deciziei din 13 februarie 2025 a Curții de Apel Sud, sediul Comrat și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată înaintate de Anatolie Dorif și Ludmila Dorif.

56. Reiterând esența litigiului, circumstanțele speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, potrivit caracteristicii și adevărului eliberate de Instituția Publică Liceul Teoretic „Constantin Stere” din s. Abaclia, r-nul Basarabeasca, Xxxxxx Xxxxxx și Xxxxxx Xxxxxx sunt elevi ai clasei a VI-a din cadrul instituției de învățământ nominalizate.

57. Din Procesele-verbale privind actele de constatare din 02 martie 2022, Procesul-verbal privind depistarea infracțiunii constatare a bănuielii rezonabile privitor la o infracțiune comisă din 25 martie 2022, Ordonanța de neîncepere a urmăririi penale a Procuraturii r-nului Basarabeasca din 18 aprilie 2022, rezultă că la 23 februarie 2022, orele 11:20 în Liceul Teoretic „Constantin Stere” din s. Abaclia, după un meci de baschet de la lecția de educație fizică, între minorii Xxxxxx Xxxxxx și Xxxxxx Xxxxxx a izbucnit un conflict, care a continuat și în clasă și a degenerat în agresiune fizică: Victor i-a îndoit degetele mâinii drepte lui Xxxxxx, acesta l-a lovit cu palma peste față, iar Xxxxxx a continuat prin îndoirea mai puternică a degetelor și lovirea peste acestea cu pumnul. Tot la 23 februarie 2022 Xxxxxx Xxxxxx s-a adresat la medicul chirurg, unde s-a constatat că are fractură la osul degetelor mâinii drepte. (f.d.14-17, 22, 28-31 Vol.I).

58. Conform raportului de constatare nr. 202214D0050 din 23 martie 2022, la Xxxxxx Xxxxxx s-au constatat leziuni corporale sub formă de fractură închisă a osului V metacarpian la mâna dreaptă cu deplasare sub unghi a

fragmentelor osoase, condiționează dereglare a sănătății pe timp lung și se califică ca vătămare corporală MEDIE (f.d.39, Vol.I).

59. La 10 mai 2022, Inspectoratul de Poliție Basarabeasca, a întocmit proces-verbal cu privire la contravenție imputându-i reprezentantului legal al minorului Xxxxxx Xxxxxx, comiterea contravenției prevăzute de art.63 alin.(2) din Codul contravențional și în temeiul art. 395 din Codul contravențional, agentul constatat a remis dosarul contravențional spre soluționare după competență Judecătorei Cimișlia, sediul Central (f.d. 18, Vol. I).

60. Prin hotărârea din 05 iulie 2022 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central, cet. Victor Gribineț a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art. 63 alin. (2) din Codul contravențional, fiindu-i stabilită o sancțiune contravențională sub formă de amendă în mărime de 12 unități convenționale, ce constituie 600 de lei (f.d. 9-13, Vol.I).

61. Prin decizia din 15 aprilie 2024 a Curții de Apel Comrat, procesul contravențional intentat în privința lui Victor Gribineț învinuit în comiterea contravenției prevăzute de art.63 alin.(2) din Codul contravențional a fost încetat, deoarece nu există faptul contravenției (f.d. 190-200, vol. I).

62. La 01 august 2022, Anatolie Dorif și Ludmila Dorif, în interesul copilului minor Xxxxxx Xxxxxx, au depus prezenta cerere de chemare în judecată împotriva lui Victor Gribineț și a Larisei Gribineț privind încasarea prejudiciului moral și material cauzat prin infracțiunea săvârșită de o persoană ce nu a atins vârsta de 14 ani, a venitului ratat și a cheltuielilor de judecată (a se vedea pct.1, 21).

63. Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei cererii de chemare în judecată pe care a admis-o parțial (a se vedea pct.22).

64. Examinând cauza în ordine de apel, Curtea de Sud, sediul Comrat, prin decizia din 13 februarie 2025, a conchis temeinicia cererii de chemare în judecată depusă de Anatolie Dorif și Ludmila Dorif, în interesul copilului minor Xxxxxx Xxxxxx, motiv pentru care a respins apelul declarat de Larisa Gribineț, reprezentată de avocatul Iurie Cușnir. A admis apelul declarat de reclamantii Anatolie Dorif și Ludmila Dorif. A casat integral hotărârea din 17 mai 2024 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central și a pronunțat o nouă hotărâre de admitere integrală a acțiunii (a se vedea pct.25-34).

65. Judecând cauza în ordine de recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs și referința la recurs, constată că instanța de apel contrazice dispozițiile art. 25 și 373 din Codul de procedură civilă, judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă

apelului sub toate aspectele, în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză, precum și probele prezentate, cât și argumentele invocate de recurenți, atât în prima instanță, cât și în instanța de apel. Iar, o astfel de soluție rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, neclarificând toate circumstanțele de fapt și raporturile juridice care au importanță pentru soluționarea cauzei, nu a dat o apreciere corespunzătoare probelor din dosar, criteriu, care presupune și aplicarea corectă a normelor de drept material.

66. Altfel spus, instanța de apel a lăsat fără apreciere aplicabilitatea la caz a dispozițiilor art.2008 alin. (2) din Codul civil invocată în cererea de apel de către reprezentantul apelantei Larisa Gribineț, avocatul Iurie Cușnir, în contextul în care incidentul din 23 februarie 2022, soldat cu vătămarea corporală medie a minorului Xxxxxx Xxxxxx, a avut loc în timpul orelor de studii, în incinta Instituției Publice Liceul Teoretic „Constantin Stere” din s. Abaclia, unitate de învățământ în care studiau ambii minori implicați.

67. În acest context, instanța de recurs constată că instanța de apel a abordat în mod superficial circumstanțele esențiale ale cauzei, fără a se pronunța asupra aspectului fundamental privind identificarea persoanei împotriva căreia ar putea fi formulată pretenția de despăgubire materială sau morală, derivată din modalitatea recuperării prejudiciului cauzat de un minor care nu a împlinit vârsta de 14 ani. Art. 2008 alin. (2) al Codului civil, prescrie două ipoteze referitor la subiecții responsabili pentru prejudiciul cauzat de un minor care nu a împlinit 14 ani. Regula generală specifică răspunderea părinților/tutorilor. În cazurile prevăzute de lege subiecții responsabili pot fi: instituția de învățământ, de educație etc. Verificarea acestui aspect reprezintă o etapă indispensabilă pentru soluționarea legală a litigiului. Ignorarea acestei analize, deși a fost indicată de reprezentantul Larisei Gribineț, avocatul Iurie Cușnir, echivalează cu o încălcare a obligației instanței de apel de a examina integral cauza și de a răspunde motivat tuturor criticilor formulate, în conformitate cu art. 25 și art. 373 din Codul de procedură civilă.

68. Urmărind conținutul deciziei instanței de apel nu se atestă o apreciere a argumentului pârâtului despre responsabilitatea instituției de învățământ, deși acest aspect este indispensabil pentru soluționarea justă a litigiului.

69. Prin urmare, instanța de recurs reține că decizia din 13 februarie 2025 a Curții de Apel Sud, sediul Comrat, a fost pronunțată în mod vădit expeditiv, fără o examinare reală și completă a argumentelor și probelor prezentate, ceea ce constituie o încălcare gravă a normelor de procedură civilă și a principiului examinării integrale a cauzei.

70. În mod esențial, instanța de apel a omis să verifice, cu prioritate și în condițiile legii, calitatea procesuală pasivă a lui Victor Gribineț și a Larisei Gribineț în raport cu dispozițiile art. 2008 Cod civil, deși incidentul din

23 februarie 2022 a avut loc în timpul orelor de curs, în incinta școlii – împrejurare cu relevanță decisivă pentru stabilirea persoanei răspunzătoare civilmente.

71. Ignorarea acestui aspect privează hotărârea atacată de fundamentul său juridic și contravine obligației instanțelor de a răspunde motivat la toate criticile formulate, obligație consacrată de art. 6 §1 CEDO, astfel cum a fost interpretat în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Hiro Balani vs. Spania, 1994; Albina vs. România, 2005; Tatishvili vs. Rusia, 2007), potrivit căreia dreptul la un proces echitabil impune examinarea efectivă a tuturor chestiunilor de fapt și de drept relevante pentru soluționarea cauzei.

72. Astfel, contrar standardelor procedurale recunoscute, instanța ierarhic inferioară a soluționat prezenta cauză fără să-și motiveze soluția și concluziile și fără să furnizeze răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

73. Pe cale de consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel nu a dat apreciere per ansamblu, atât asupra explicațiilor participanților la proces, argumentelor din cererile de apel, cât și înscrisurilor anexate la dosar, cu toate că indisolubil la caz, urmau a fi reținute aceste aspecte.

74. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art.6 §1 CEDO (cauza Hiro Balani vs Spania, 1994).

75. Tot aici este de menționat că, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei cererii, instanța de apel, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor.

76. Per ansamblu, ținând cont de natura litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată, Colegiul judiciar opinează că a examinat principalele întrebări juridice stabilite și că nu este în drept să se pronunțe separat în privința motivelor cu privire la fondul cauzei. De fapt, acestea poartă un caracter secundar și nu au forță juridică de a influența decisiv considerentele de mai sus (a se vedea, printre alte autorități, Kamil Uzun vs Turcia, 10 mai 2007, parag. 64 din 10 mai 2007; Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs România (Marea Cameră), 17 iulie 2014, parag. 156).

77. Așadar, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că cele menționate mai sus nu pot fi corectate în ordine de recurs, din cauza

specificului acestora. De altfel, participanții la proces, trebuie să aibă posibilitatea reală să-și prezinte apărarea și să fie audiați de o instanță de apel, care va fi competentă de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea A. Menarini Diagnostics S.R.L. vs Italia, 27 septembrie 2011, parag. 59; Akaki Tchaghiashvili, 2 septembrie 2014, parag. 34, Samardžić, ibidem, parag. 31, Gohe și alții vs Franța, 3 iulie 2018, parag. 41 - 43).

78. Din considerentele menționate și având în vedere faptul că corectarea erorii instanței de apel la judecarea cauzei în ordine de recurs nu este posibilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Larisa Gribineț și Victor Gribineț, reprezentați de avocatul Igor Litvinenco, de a casa decizia din 13 februarie 2025 a Curții de Apel Sud, sediul Comrat și de a restitui cauza pentru rejudecare la Curtea Apel Sud, sediul Comrat, în alt complet de judecată.

79. Astfel, ținând cont de rolul specific al instanței de recurs și de preeminența dreptului, este imperios, ca la reexaminarea cauzei în ordine de apel, să fie remediate neajunsurile procedurii inițiale (a se vedea cauzele Baka vs Ungaria (Marea Cameră), 23 iunie 2016, parag. 117; Zubac vs Croația (Marea Cameră), 5 aprilie 2018, parag. 123 – 125).

80. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 445 alin. (1) lit. c), alin. (2) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Admite recursul declarat de Larisa Gribineț și Victor Gribineț, reprezentați de avocatul Igor Litvinenco.

Casează decizia din 13 februarie 2025 a Curții de Apel Sud, sediul Comrat, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Dorif și Ludmila Dorif, în interesul copilului minor Xxxxxx Xxxxxx împotriva lui Victor Gribineț și a Larisei Gribineț privind încasarea prejudiciului moral și material cauzat prin infracțiunea săvârșită de o persoană ce nu a atins vârsta de 14 ani, a venitului ratat și a cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Sud, sediul Comrat, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Ion Malanciuc

Judecători

Gheorghe Stratulat

Ion Munteanu